

639.

1157

1861.

№ 639.

Ma = rahwa

K a l e n d e r

ehf

T ä h t = r a m a t

1861

aasta peäle, pärrast

J e s u s s e K r i s t u s s e

sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Pernus

trükkitud ja müa W. Bormi jures.

Märkide selletaminne.

 noor ku. essimenne werand.

 täis ku. wiimne werand.

P. Pühha. p. päär ja pärrast.

h. hommiko. l. louna.

õ. õhto ja õse. e. enne.

Joulo- ja Wastla-päwa wahhet on 10 näd-
dalat 2 päwa.

Der Druck dieses nur in den Ostsee-Gouvernements
abzusetzenden Kalenders wird unter der Bedingung ge-
stattet, daß nach Beendigung desselben der Abgetheilten
Censur in Dorpat die vorschristmäßige Anzahl Exem-
plare zugestellt werde.

Dorpat, den 5. September 1860.

No. 124. Abgetheilte Censor de la Croix.

Monne sündusse mällestus ja arw.

	Uastad.
Mailma lomisest	5810
Jssanda Jესusse Kristusse sündimisest	1861
Tarto-linna allustamisest	831
Mil ristiusk Lihwlandi-male tulli	670
Tallinna-linna allustamisest	642
Perno-linna allustamisest	606
Püssirohho leidmisest	519
Ramato trükkikunsti leidmisest	421
Lutterusse õige usso ülleswõtmisest	344
Wannast katkoaiast	204
Surest näljast Lihwlandi- ja Eesti-maal	166
Peterburri-linna allustamisest	158
Teisest katkoaiast	151
Mil meie ma Wennerigi wallitsusse alla sai	151
Tarto sure koli ehk akademi asutamisest	59
Mil usi rõugid hakkati pannema	58
Kui Prantsus Musko tulli ja tedda Wenne- rigist wäljaeti	49
Eesti-ma tallorahwa priiks lastmisest	44
Meie Keisri herra Aleksandre sündimisest	43
Lihwlandi-ma tallorahwa priiks lastmisest	42
Ue firriko-seadusse järrel Jummalatenistus	27
Meie armolinne Keiser Alexander wallitsemas	7
Mil wiimane suur hinge-kirjotus olli	3

Kristusse ümberleikamisest. Lut. 2, 21.

1 Pühhap.	Näri-pääw.	Alta Jummal!
2 Esmasp.	Abel	Wihma.
3 Teisip.	Set	Range
4 Restnäd.	Enof	tuul.
5 Neljap.	Simeon	
6 Rede	3 Kunn. Pühha	
7 laup.	Reinolt	5, 56' h.

Jesus 12 aastat wanna. Lut. 2, 41.

8 Pühhap.	1. P. p. 3 R. P.	Pilwes.
9 Esmasp.	Kaspar	Pehme
10 Teisip.	Daawli pääw	ilm.
11 Restnäd.	Hugo	Wagga
12 Neljap.	Rein	ja pilwes.
13 Rede	Atso	
14 laup.	Pällo	6, 43' ö.

Pulmad Rana linnas. Joann. 2, 1.

15 Pühhap.	2. P. p. 3 R. P.	Torminne.
16 Esmasp.	Madli	Selge.

17 Teisip.	Tönnisse pääw	Annab
18 Restnäd.	Jaak	
19 Neljap.	Sara	lund.
20 Rede	Wab. Sebast.	
21 laup.	Nedo	11, 35' e.l.

Pealikkust Kapernaumas. Matt. 8, 1.

22 Pühhap.	3. P. p. 3 R. P.	Selge.
23 Esmasp.	lala	Pilwes.
24 Teisip.	Timoteus	Wagga
25 Restnäd.	Daawli ümb.	ja
26 Neljap.	Hans	pehme
27 Rede	Netta	
28 laup.	Karel	9, 41' ö.

Jesus laewas. Matt. 8, 23.

29 Pühhap.	4. P. p. 3 R. P.	ilm.
30 Esmasp.	ludolw	
31 Teisip.	Ann	Rülm.

10mal Januaril toufeb päike kello 8, 11 minuti, ja lähhab loja kello 3, 49 minuti. Pääw on 7 ja ö 17 tundi pikk.

1 Kesknädd.	Pirit	Heitlik.
2 Neljap.	Küünla pääw	Ränge
3 Rede	Hanna	tuul.
4 laup.	Mai	

Umbrohhust nissõ sees. Matt. 13, 24.

5 Pühhap.	5. P. p. 3 R. P.	Rülm.
6 Esmasp.	Tora	1, 56' ö.
7 Teisip.	Rikart	Selge.
8 Kesknädd.	Salomon	Rülm.
9 Neljap.	Polli	Annab
10 Rede	Edo	lund.
11 laup.	Rosa	

Rümnest neitsist. Matt. 25, 1.

12 Pühhap.	6. P. p. 3 R. P.	Pehme.
13 Esmasp.	Penigna	6, 20' h.
14 Teisip.	Valentin	Wihma.
15 Kesknädd.	Tina	Rülm
16 Neljap.	Tula	

17 Rede	Konstantin	lähhab
18 laup.	Anton	fangemaks.

Tõteggiaist winamäel. Matt. 20, 1.

19 Pühhap.	9. P. e. Kr. ü. P.	8, 52' ö.
20 Esmasp.	Alon	lund.
21 Teisip.	Nora	Tulene.
22 Kesknädd.	Peetre pääw	Miiske
23 Neljap.	Mina	ja
24 Rede	Maddisse pääw	
25 laup.	Jehwim	

Seme langeb mitmesugguse ma peäle. Luk. 8, 4.

26 Pühhap.	8. P. e. Kr. ü. P.	pehme
27 Esmasp.	Klaudius	3, 14' p.l.
28 Teisip.	Justus	ilm.

10mal Webruaril touseb päite kello 7, ja läh:
háb loja kello 5. Pääw on 10 ja ö 14 tundi
pitk.

1 Kesknaäd.	Ado	Pilwes.
2 Neljap.	Lowisa	Rülm
3 Rede	Kadde	
4 laup.	Adrian	ja
Kristusse tannatamisest. Luk. 18, 31.		
5 Pühhap.	7. P. e. Kr. ü. P.	lund.
6 Esmasp.	Perpetua	
7 Teisip.	Wastla pääw	7, 8' ö.
8 Kesknaäd.	Tuhka pääw.	Põri pääw.
9 Neljap.	Prudentius	Selge
10 Rede	Mif	
11 laup.	Raupo	ja

Kristust tiusatakse. Matt. 4, 1.		
12 Pühhap.	1. P. paastus	fülm.
13 Esmasp.	Ernst	
14 Teisip.	Matilde	3, 51' p. l.
15 Kesknaäd.	Palwe pääw	
16 Neljap.	Raabriel	Range
17 Rede	Truto	fülm.

18 laup.	Anno	Heitlik.
Kananee; ma naesest. Matt. 15, 21.		
19 Pühhap.	2. P. paastus	Soe.
20 Esmasp.	Mila	
21 Teisip.	Pent	8, 1' h.
22 Kesknaäd.	Kawael	Wihma.
23 Neljap.	Tiits	Heitlik.
24 Rede	Koort	
25 laup.	Paasto Maria p.	Wihma.

Kristus aiab turja waimo wälja. Luk. 11, 14.		
26 Pühhap.	3. P. paastus	Range
27 Esmasp.	Kustaw	tuul.
28 Teisip.	Kido	
29 Kesknaäd.	Wane	8, 32' h.
30 Neljap.	Uad	Peab
31 Rede	Tetel	ö, fülm.

8mal Martsil touseb päike kello 6, ja lähhab
loja kello 6. Pääw on 12 ja ö 12 tundi pikk.

1 laup. | Karjalaskm. p. | Raittsakast.

Kristus södab 5000 meest. Joann. 6, 1.

2 Pühhap.	4. P. paastus	Selge.
3 Esmasp.	Berdinand	Heitlif.
4 Teisip.	Ambrosius	Soe ja
5 Restnadd.	Maksim	D 8, 22' h.
6 Neljap.	Rölestin	wihma.
7 Rede	Aron	
8 laup.	Maalsen	

Jesust wissatasse kiwwidega. Joann. 8, 46.

9 Pühhap.	5. P. paastus	
10 Esmasp.	leo	Selge.
11 Teisip.	Kerman	
12 Restnadd.	Julius	⊙ 11, 59' ö.
13 Neljap.	Juf	Sojad
14 Rede	Künmi pääw	pawad.
15 laup.	emet	

Kristusse sisesõitmisest. Matt. 21, 1.

16 Pühhap. | 6. P. paastus | S. külma.

17 Esmasp.	Rudolw	Jlmad
18 Teisip.	Waler	
19 Restnadd.	Maia	⊙ 9, 8' ö.
20 Neljap.	Suur Nelj.	lähwad
21 Rede	Suur Rede	
22 laup.	Rajus	sojemaks.

Kristusse üllestouemissest. Mark. 16, 1.

23 Pühhap.	1. üllestouem. p.	Jüri p.
24 Esmasp.	2. üllestouem. p.	Willo.
25 Teisip.	Markusse p.	Heitlif
26 Restnadd.	Toots	⊙ 12, 44' ö.
27 Neljap.	Uddo	ja
28 Rede	Wabo	
29 laup.	Raimund	

Kinnipandud utst. Joann. 20, 19.

30 Pühhap. | 1. P. p. üll. P. | tormine.

10mal Aprillil touseb päike kello 4, 39 minuti, ja lähhab loja kello 7, 21 minuti. Pääw on 15 ja 9 rundi pikt.

1 Esmasp.	Wolbri p.	8. tülli nädal.	Heitlik.
2 Teisip.	Sigismund		Niiske
3 Resknädd.	+ leidmisse p.		ja
4 Neljap.	Tio		willo.
5 Rede	Kottart		5, 59' p. l.
6 laup.	Nero		Pisut

Heast karjatsest. Joann. 10, 11.

7 Pühhap.	2. P. p. üll. P.	7. tülli nädal.	sojem.
8 Esmasp.	laas		Kulmad
9 Teisip.	Niggulas		ööd.
10 Resknädd.	Kert		Selge
11 Neljap.	Wiktor		☉ 7, 42' h.
12 Rede	Tidrik		ja
13 laup.	Wiitso		

Ürritessse aia pärrast. Joann. 16, 16.

14 Pühhap.	3. P. p. üll. P.	6. tülli n.	foe.
15 Esmasp.	Sohwi		Annab
16 Teisip.	Kreet		wihma.
17 Resknädd.	Okse		

18 Neljap.	Erik	n. t. c.	Willo.
19 Rede	Willip		12, 1' l.
20 laup.	Pil		Selge.

Kristusse ärraminnemissest. Joann. 16, 5.

21 Pühhap.	4. P. p. üll. P.	5. tülli nädal.	Ilmad
22 Esmasp.	Mili		lähwad
23 Teisip.	Aed		sojemaks.
24 Resknädd.	Ester		Mürristab.
25 Neljap.	Urbanus		☉ 3, 15' p. l.
26 Rede	Eduart		
27 laup.	Peet		

Sigest pallumissest. Joann. 16, 23.

28 Pühhap.	5. P. p. üll. P.	4. tülli n.	Selge
29 Esmasp.	Mats		ja
30 Teisip.	Wigand		foe.
31 Resknädd.	Nelli		

10. Mail touseb päite kello 3, 36 min., ja lähhab
loja kello 8, 24 min. Pääw on 17 ja 8 7 tundi pitt.

1 Neljap.	Suur risti p.	n.	Annab
2 Rede	Merta	t.	mürrista.
3 laup.	liso	4.	11, 52' d.

Nõmustajast. Joann. 15, 26.

4 Pühhap.	6. P. p. üll. P.	3. külli nädal.	misfe
5 Esmasp.	Ponivastus		wihma.
6 Teisip.	Artus		Kulmad
7 Restnadd.	Isufretsia		ööd.
8 Neljap.	Medardus		Restpawa
9 Rede	Pitkem pawa	3. külli nädal.	3, 59' p. l.
10 laup.	Blawius		

Pühhaft Waimust. Joann. 14, 23.

11 Pühhap.	1. Suiste P.	2. külli nädal.	õige soe.
12 Esmasp.	2. Suiste P.		Annab
13 Teisip.	Tobi		rohkeste
14 Restnadd.	Tetlow		wihma.
15 Neljap.	Wiit		
16 Rede	Justina	2. külli nädal.	

17 laup.	Kristi	Pilwes
----------	--------	--------

Jesus ja Nikodemus. Joann. 3, 1.

18 Pühhap.	3. aino Jum. P.	1. külli nädal.	4, 17' h.
19 Esmasp.	Tints		ja
20 Teisip.	Minni		wagga.
21 Restnadd.	Rael		Heitlik.
22 Neljap.	Tiit		
23 Rede	Uksel	1. külli nädal.	Ennamiste
24 laup.	Jani pawa		

Rikkast mehhest ja Laatsarussest. Lut. 16, 19.

25 Pühhap.	1. P. p. 3. a. J. P.	3. külli nädal.	selge
26 Esmasp.	Jeremias		3, 49' h.
27 Teisip.	Waldefa		ja
28 Restnadd.	Josua		wagga
29 Neljap.	Peter Pauli p.		palla.
30 Rede	lilla	3. külli nädal.	

gmal Junil touseb päite kello 3, 7 minuti, ja lähkää loja kello 8, 53 minuti. Pawa on 18 tundi 28 minuti ja d 5 tundi 32 minuti pikk.

1 laup.	Teobald	Eulene.
Surest õhto sõmaaiast. Lut. 14, 16.		
2 Pühhap.	2. P. p. 3 a. J. P.	5. Mar. p.
3 Esmasp.	Kornelius	4, 23' h.
4 Teisip.	Ulrik	Wihma.
5 Kesknädd.	Anselm	Range
6 Neljap.	Hektor	tuul.
7 Rede	Demetrius	
8 laup.	Kilian	Willo ja

Arataddunud lambast. Lut. 15, 1.

9 Pühhap.	3. P. p. 3 a. J. P.	wihma.
10 Esmasp.	7 wenna pääw	1, 42' ö.
11 Teisip.	Eleonora	
12 Kesknädd.	Hindrik	Ualised
13 Neljap.	Marreti pääw	wihma
14 Rede	Ponawent	
15 laup.	Apostl. lahikum.	saod.

Olge armolisest. Lut. 6, 36.

16 Pühhap.	4. P. p. 3 a. J. P.	Heitlik.
17 Esmasp.	Aleksius	9, 28' ö.

18 Teisip.	Rosina	Annab
19 Kesknädd.	Rabbe	rohkeste
20 Neljap.	Elias	wihma.
21 Rede	Daniel	
22 laup.	Maria Magd.	Selgib.

Rohkest kalla : sagist. Lut. 5, 1.

23 Pühhap.	5. P. p. 3 a. J. P.	Annab
24 Esmasp.	Kristina	õseti
25 Teisip.	Jakobi pääw	2, 30' p. l.
26 Kesknädd.	Anna	wihma.
27 Neljap.	Marta	Selge
28 Rede	Plato	
29 laup.	Olewi pääw	ja

Wariseride õigusfest. Matt. 5, 20.

30 Pühhap.	6. P. p. 3 a. J. P.	palla.
31 Esmasp.	Erm	

10mal Julil touseb päike kello 3, 35 minuti ja lähkää loja kello 8, 25 minuti. Pääw on 17 ja 6 7 tundi pikk.

1 Teisip.	Peetr. wang.	18, 52' h.
2 Restnâdd.	Hannibal	Selge
3 Neljap.	August	ja
4 Rede	Mia	foe.
5 laup.	Olo	

4000 mehhe södtmissfest. Mark. 8, 1.

6 Pühhap.	7. P. p. 3 a. J. P.	Wagga
7 Esmasp.	Tönno	ja
8 Teisip.	Kotlep	⊕ 1, 27' p. l.
9 Restnâdd.	Romanus	wägga
10 Neljap.	Lauritse pääw	sojad
11 Rede	Olga	pawad.
12 laup.	Klara	

Walle : prohwetidest. Matt. 7, 15.

13 Pühhap.	8. P. p. 3 a. J. P.	Wägga
14 Esmasp.	Eusebius	foe.
15 Teisip.	Küllli Maria p.	Annab
16 Restnâdd.	Isaf	⊕ 2, 59' p. l.
17 Neljap.	Willibald	mürrista.

18 Rede	Ieno	misse.
19 laup.	Sebald	wihma.

Ülletohtusest maia : piddajast. Luk. 16, 1.

20 Pühhap.	9. P. p. 3 a. J. P.	Rasked
21 Esmasp.	Rut	wihma
22 Teisip.	Willibert	
23 Restnâdd.	Safarias	⊕ 11, 48' ö.
24 Neljap.	Pertli pääw	ood.
25 Rede	Ludwik	
26 laup.	Natalie	Soe.

Jerusalemma ärrarikkumissfest. Luk. 19, 41.

27 Pühhap.	10. P. p. 3 a. J. P.	Selge
28 Esmasp.	Rusti	Willud
29 Teisip.	Joann. hukf.	
30 Restnâdd.	Aleksander	⊕ 2, 52' p. l.
31 Neljap.	Rebekka	ööd.

10mal Augustil touseb päike kello 4, 39 minuti, ja lähhäb loja kello 7, 21 minuti. Pääw on 14 tundi 42 minuti ja ö 9 tundi 18 minuti pikk.

1 Rede	Egidius	Selge ja
2 laup.	Lisa	
Bariserist ja tõlnerist. Lut. 18, 9.		
3 Pühhap.	11. P.p.3a. J.P.	wagga.
4 Esmasp.	Mal	Keskpäwa
5 Teisip.	Moses	foe.
6 Kesknaadd.	Magnus	☉ 3, 38' h.
7 Neljap.	Regina	
8 Rede	Maria sünd. p.	
9 laup.	Pruno	Selge.
Kurdist ja teletumast. Mart. 7, 31.		
10 Pühhap.	12. P.p.3a. J.P.	Wihma.
11 Esmasp.	Põri pääw	Heitlik.
12 Teisip.	Sirus	
13 Kesknaadd.	Amatus	S. küлма.
14 Neljap.	Risti üllend.	
15 Rede	Nikodemus	☾ 8, 1' h.
16 laup.	lena	Saggedad

Preestrist ja Samaria : mehhest. Lut. 10, 23.		
17 Pühhap.	13. P.p.3a. J.P.	wihma
18 Esmasp.	Titus	ood.
19 Teisip.	Werner	Willud
20 Kesknaadd.	Jana	ööd
21 Neljap.	Matteuse pääw	☉ 8, 33' h.
22 Rede	Morits	ja
23 laup.	Hosea	

Kümnest piddalitõbbisest. Lut. 17, 11.		
24 Pühhap.	14. P.p.3a. J.P.	Joan. sam.
25 Esmasp.	Kleopas	wihma.
26 Teisip.	Joann. õpp.	Heitlik.
27 Kesknaadd.	Adolw	☾ 11, 45' d.
28 Neljap.	Wentsel	
29 Rede	Nihkle pääw	Wihma.
30 laup.	Hironimus	

11mal Septembril touseb päike kello 6, ja läh: hää loja kello 6. Pääw on 12 ja ö 12 tundi pikk.

Mammonast. Matt. 6, 24.

1 Pühhap.	15. P.p. 3a. J.P.	Leikusse P.
2 Esmasp.	Prants	Heitlik.
3 Teisip.	Jairus	Eulene.
4 Restnâdd.	Prantsiskus	Annab
5 Neljap.	Amalie	⊕ 8, 14' ö.
6 Rede	Wides	wihma.
7 laup.	Alwil	

Maini: linna surnust. Luk. 7, 11.

8 Pühhap.	16. P.p. 3a. J.P.	Kahhe
9 Esmasp.	Pridrik	ja
10 Teisip.	Kai	wihm.
11 Restnâdd.	Purfart	Selge
12 Neljap.	Walwrid	⊕ 11, 31' ö.
13 Rede	Angelus	
14 laup.	Willemine	

Wee: többisest. Luk. 14, 1.

15 Pühhap.	17. P.p. 3a. J.P.	ilm
16 Esmasp.	Tefla	ja

17 Teisip.	Olop	sojad
18 Restnâdd.	Luka päaw	päwad.
19 Neljap.	Ello	
20 Rede	Wendelin	
21 laup.	Ursel	⊕ 5, 40' ö.

Suremast käsust. Matt. 22, 34.

22 Pühhap.	18. P.p. 3a. J.P.	Lutter. P.
23 Esmasp.	Sewerin	Pilwes.
24 Teisip.	Salome	Annab
25 Restnâdd.	Krispin	wihma.
26 Neljap.	Amandus	
27 Rede	Kapitolin	
28 laup.	Simon	⊕ 12, 20' l.

Alwatud innimessest. Matt. 9, 1.

29 Pühhap.	19. P.p. 3a. J.P.	⊕ fulm.
30 Esmasp.	Abfalon	
31 Teisip.	Wottele	

10mal Oktobril touseb päike kello 7, 15 minuti,
ja lähhab loja kello 4, 45 minuti. Päaw on 9
ja ö 15 tundi pikk.

1 Restnäd.	Pühade pääw	Pilwes.
2 Neljap.	Singede pääw	Range
3 Rede	Atko	
4 laup.	Otto	külm.

Pulma rideft. Matt. 22, 1.

5 Pühhap.	20. P.p.3a. J.P.	⊙ 2, 43' p.l.
6 Esmasp.	Lenard	Pilwes.
7 Teisip.	Enno	
8 Restnäd.	Wirts	Wagga.
9 Neljap.	Teodor	Saeab
10 Rede	Martin Lutt.	
11 laup.	Martin piisk.	raitsakast.

Kunninga mehhe poiaft. Joann. 4, 47.

12 Pühhap.	21. P.p.3a. J.P.	
13 Esmasp.	Arkadius	⊙ 12, 43' l.
14 Teisip.	Aurora	Külm.
15 Restnäd.	Leopold	Annab
16 Neljap.	Asse	
17 Rede	Ottomar	rohkeste

18 laup.	Sokrates	wihwa.
----------	----------	--------

Kawwalast sullaseft. Matt. 18, 23.

19 Pühhap.	22. P.p.3a. J.P.	Pilwes.
20 Esmasp.	Amos	⊙ 3, 53' ö.
21 Teisip.	Maria ohw. p.	Wagga.
22 Restnäd.	Pastian	
23 Neljap.	Klement	Saeab
24 Rede	Josias	
25 laup.	Kadrina pääw	raitsakast.

Kohto rahhast. Matt. 22, 15.

26 Pühhap.	23. P.p.3a. J.P.	Surn. P.
27 Esmasp.	Jesaias	⊙ 4, 45' h.
28 Teisip.	Katta	Annab
29 Restnäd.	Ewart	
30 Neljap.	Andresse pääw	niisket

10mal Nowembril touseb päike kello 8, 35 minuti, ja lähkääb loja kello 3, 25 minuti. Pääw on 7 ja ö 17 tundi pikk.

1 Rede	Arent	lund.
2 laup.	Kandidus	Heitlik.

Kristusse sisse sbitmissesf. Matt. 21, 1.

3 Pühhap.	1. Kr. tull. P.	Wihma.
4 Esmasp.	Parbo	
5 Teisip.	Sabina	⊙ 9, 44' e. l.
6 Resknädd.	Niggola pääw	Formine.
7 Neljap.	Maunus	Pisut
8 Rede	Maria sam. p.	
9 laup.	Lühhem pääw	fülma.

Wiimse päwa tähtedest. Luk. 21, 25.

10 Pühhap.	2. Kr. tull. P.	Pilwes.
11 Esmasp.	Woldemar	
12 Teisip.	Eili	⊙ 11, 28' ö.
13 Resknädd.	Luutsia	Annab
14 Neljap.	Nikafius	rängaste
15 Rede	Joanna	
16 laup.	Alwina	wihma.

Joannes wangi tornis. Matt. 11, 2.

17 Pühhap.	3. Kr. tull. P.	Pilwes
------------	-----------------	--------

18 Esmasp.	Kristohm	ja
19 Teisip.	lot	⊙ 3, 31' p. l.
20 Resknädd.	Abram	pehme
21 Neljap.	Toma pääw	ilmofe.
22 Rede	Peata	
23 laup.	Zohwer	Rülm

Joannesse tunnistus. Joann. 1, 19.

24 Pühhap.	4. Kr. tull. P.	lähhab
25 Esmasp.	1. Joulo P.	fangemaks.
26 Teisip.	2. Joulo P.	
27 Resknädd.	Lw. Joann.	⊙ 12, 23' ö.
28 Neljap.	Süta laste p.	Karre
29 Rede	Noa	
30 laup.	Zawet	fülm.

Simeon ja Anna. Luk. 2, 33.

31 Pühhap.	P. p. Joulo.	lund.
------------	--------------	-------

9mal Teetsembril touseb päite kello 9, 14 minuti, ja wereb kello 2, 46 minuti. Pääw on 5 tund: 32 minuti ja ö 18 tundi 28 minuti pikk.

Aasta = aia d.

Kewwade hakkab 8. Martsil enne lounat kello 4, 16 minudi aial.

Sui hakkab 9. Junil pärast lounat kello 1, 3 minudi aial.

Süggise hakkab 11. Septembril hommiko kello 3, 16 minudi aial.

Talwe hakkab 9. Tetsemb. õhro kello 9, 3 minudi aial.

Päwa = ja ku = warjutamissed.

Sel aastal on kaks päwa = ja üks ku warjutamine, kellest agga üks päwa warjutamine meie maal pisut näha on.

Se meie maal nähtaw päwa warjutamine on 19. Tetsembril pärast lounat kello kolme ja nelja wahhel.

Krono = pühhad,

mis ue firrifo seadusse järrele ka Ma firrifuttes tullemad piddada.

1. Kuuulasku 19. päwal. Meie sure Keisri Aleksander Nikolajewitsi wallitsusse hakkatusse p.

2. Jürrisku 17. päwal. Meie sure Keisri ja keige Wennerigi wallitseja Aleksander Nikolajewitsi sündimisse päaw.

3. Jürrisku 23. päwal. Meie õnsa Keisri Nikolai Pawlowitsi lesse praua, Aleksandra Weodorowna nimme päaw.

4. Heina = ku 1. päwal. Meie õnsa Keisri Nikolai Pawlowitsi lesse praua, Aleksandra Weodorowna sündimisse päaw.

5. Heina = ku 22. päwal. Meie sure Keisri praua Maria Aleksandrowna nimme päaw.

6. Heina = ku 27. päwal. Meie sure Keisri praua Maria Aleksandrowna sündimisse päaw.

7. Leikussesku 26. päwal. Meie sure Keisri herra ja temma Abbitasa kronimisse päaw.

8. Leikussesku 30. päwal. Meie sure Keisri herra Aleksander Nikolajewitsi nimme päaw.

9. Mihklestu 8. päwal. Tsesarewitsi Suurwürsti Nikolai Aleksandrowitsi, Wennerigi aujärje pärriis pärria sündimisse päaw.

10. Joulo = ku 6. päwal. Tsesarewitsi Suurwürsti Nikolai Aleksandrowitsi, Wennerigi aujärje pärriis pärria nimme päaw.

Meidsinnatsid Krono = pühhi petakse nenda kui Paasto jutlusse päawi.

Üllema wallitseja sugguselts.

Aleksander II. teige Wenne=rigi wallitseja ja Keiser, ja ka Pola=ma kuningas j. n. e., sündinud 17. Aprillil 1818.

Maria Aleksandrowna, Keisri praua, sündinud 27. Julil 1824.

Nende lapsed: 1) Tsesarewits, suurvürst ja aujärje pärria Nikolai Aleksandrowits; sündinud 8. Septembril 1843. 2) Suurvürst Aleksander Aleksandrowits; sünd. 26. Webruaril 1845. 3) Suurvürst Wladimir Aleksandrowits; sünd. 10. Aprillil 1847. 4) Suurvürst Aleksei Aleksandrowits; sünd. 2. Januaril 1850. 5) Suurvürsti Printsess Maria Aleksandrowna; sünd. 5. Oktobril 1853. 6) Suurvürst Sergei Aleksandrowits; sünd. 29. Aprillil 1857. 7) Suurvürst Paul Aleksandrowits; sünd. 21. Septembril 1860.

Keisri wennad:

1) Suurvürst Konstantin Nikolajewits; sünd. 9. Septembril 1827.

Temma praua Aleksandra Josepowna; sünd. 8. Julil 1830.

Nende lapsed: 1) Nikolai Konstantinowits; sünd. 2. Webruaril 1850. 2) Olga Konstantinowna; sünd. 22. Augustil 1851. 3)

Wera Konstantinowna; s. 4. Webr. 1854.

4) Konstantin Konstantinowits; sünd. 10. Augustil 1858. 5) Dmitri Konstantinowits; sünd. 1. Junil 1860.

2) Suurvürst Nikolai Nikolajewits; sünd. 27. Julil 1831.

Temma praua Aleksandra Petrowna; sünd. 21. Mail 1838.

Nende poeg: Nikolai Nikolajewits; sünd. 6. Nowembril 1856.

3) Suurvürst Mihail Nikolajewits; sünd. 13. Oktobril 1832.

Temma praua Olga Weodorowna; sündinud 8. Septembril 1839.

Nende lapsed: 1) Nikolai Mihailowits; sünd. 14. April 1859. 2) Anastasia Mihailowna; sünd. 16. Julil 1860.

Keisri õed:

1) Suurvürsti Printsess Maria Nikolajewna, Leichtenbergi Prinsfi Maksimiliani leß=praua; sünd. 6. Augustil 1819.

Temma lapsed: 1) Maria Maksimilianowna; sünd. 4. Oktobril 1841. 2) Nikolai Maksimilianowits; sünd. 23. Julil 1843.

3) Eugenia Maksimilianowna; sünd. 20. Marisil 1845. 4) Eugen Maksimiliano=

wits; sünd. 27. Jan. 1847. 5) Sergei Maksimilianowits; sünd. 8. Tsefembris 1849. 6) Georg Maksimilianowits; sünd. 17. Webruaril 1852.

2) Suurwürsti Printsess Olga Nikolajewna, Würtembergi Printsi Karel Wridrik Aleksandre praua; sünd. 30. Augustil 1822. Helena Pawlowna, Würtembergi Printsess, Suurwürst Mihail Pawlowitsi leik praua; sünd. 28. Tsefembris 1806.

Temma Tütar: Katarina Mihailowna, Meßlenburri-Strelitsi Hertfogi Georg August Ernst Adolw Karl Ludwigi praua; sünd. 16. Augustil 1827.

Teada-andminne,
mil ramato-postid tulleswad ja lähhawad.

Igga Kesknäddala ja Laupäaw tulleswad postid, ja towad ramatuid iggast Ma jausst, lähhawad ka neilsammal päiwil jälle ärra.

Igga Teisipäaw ja Redel pärrast lounat kello 4 tunni 6, woetakse wasto rahha:ramatud ja muud hinna wärlissed asjad mis Riia, Tartu, Musto ja teige Wennessa siise lähhawad; agga muud ramatud igga Kesknäddal ja Laupäaw enne lounat kello 8 tunni 10. — Ramatud mis Tallina, Peterburri

ja Saremale lähhawad, igga Kesknäddala ja Laupäaw pärrast lounat kello 4 tunni 6.

Ramatud mis teige Wenne riki lähhawad, makswad 10 koppikad hõbbekat lodi peält.

Lada päiwe näitus.

Näri : ku,

7mal Orgital 2 päwa. 10. Haapsalus 2 p. 17. Kollowerres, läne-maal, 2 p. 26. Reblastemois., linna laat 2 p. 27. Rakwerrelinn. 2 p. Raplas 3. Redel pärr. Näri.

Küünla : ku,

2sel Paldistis 2 p. Walfas ja Willandis saksa laat, mollemad 8 päwa. 3. Paide-linnas. 12. Kurressare-linnas, saksa laat, 10 päwa. Lihholas, Esmaspä enne Wastlapäwa. Audrus, Redel enne Wastlap. Willandis, näddal pärrast Suurt Neljapäwa.

Jani : ku,

11mal Wõnno-linnas, 7 p. 16. Rakwerrelinn., 2 p. 20. Rigas 3 näddal., ja Tallinas, saksa laat 2 nädd. 22. Willandi-linn.,

24. Walga- ja Wõrro-linn. 25. Paide-linn.
29. Tartu-linn. ja Tarwaste-moisas.

Seina = ku,

2^{set} Karksi-mois. 20. Pernus saksa laat, 3
nāddalat, ja Rigas willa laat 3 pāwa. 26.
Wolmeri-linnas.

Leikuse = ku,

10mal Lemsi-linn. Moisekaste-mois. Wõr-
ro-maal, ja Walga-linnas. 15. Helme-moi-
sas. 24. Kosse- ja Kosi-mois, Wõrro-maal.
27. Ue-moisas, Willandi-maal. 29. Killin-
gi-mois. 30. Kaantso-moisas.

Mihkle = ku,

2^{set} Abja-moisas. 4. Rāppina-mois. 6. Ta-
keperri-mois., Helmekihh. 9. Adseli, Kastna-
Purtniko-, Rouge-mois. ja Tartu-linn. 10.
Mõnniste-moisas. Oldre-moisas. ja Paide-
linn. Patkulla-mois. 13. Põrawerre-mois.
14. Antso-mois., Ue-mois. ja Haapsalo-linn.
15. Kuresfare-linnas. Koorte-, Põltsama-
ja Sallatsi-mois. 17. Kirrepil, Tartomaal.
18. Andro-mois. 20. Wendra-mois. 21.

Paltiskis, Senno-mois. ja Wolmeri-linnas.
24. Jõhwis, Lihhola-, Willandi- ja Wõrro-
linn. 26. Tallinnas 3 p. 29. Mihkli kirriko
jures. Reblaste- ja Keila-moisas. Walga-
Rakwerre-, Tartu- ja Wastse-linn. Pernus,
Esmasp. ja Teisip. enne Mihkli p. Jõe-
lehtmes, Harjo-maal nāddal pārr. Mihklit.
Kapas, 1^{set} Redel pārr. Mihklit.

Wina = ku,

1^{set} Kuresfare-linnas. 2. Waste-mois. 4.
Kollowerres, Lānemaal. 6. Tarwaste-mois.
9. Lemsi-linn. 10. Rāo-mois. 15. Lustiwerre-
ja Westi-mois. 16. Wõnno-linn. 23. Wol-
meri-linn.

Talwe = ku,

8mal Paide-linnas linna laat 2 pāwa. 10.
Mustwe-küllas, Walga- ja Wõrro-linnas.
15. Wiggalas Lānemaal linna laat, 2 p.

Joulo = ku,

5mal Põrawerre moisas, linna laat. Mär-
jamal, 3. Kristusse tullemisse pühh. Per-
nus, Esmaspā ja Teisipā enne Joulo.

Uel aastal.

Wifil: Oh Jesus üllem abbimees.

Suurt tanno toob nüüd keif maailm

Oh helde Jummal! Sulle

Et nähha saab siin meie film

Se ue aasta jälle.

Uus aasta hakkab, aita ka,

Oh Jummal sedda lõppeta,

So pühha armo läbbi!

So heldust jälle tunnista,

Kui enne olled teinud

Ja meie põllud õnnista,

Mis mele saggest näinud:

Keif hoia lia murre eest,

Ja kisso wälja hädä seest,

Kes sinno pole hüüdnud.

Kes patto te peäl libbedast

So rahwast eksitasid

Neid sada, et nad fibbedast,

Kui Peetrus, kahjatseksid,

Et ahnus, pettus, libbe-keel

Ja kawwalusse tigge-meel

Jäeks keikis paifus mahha.

Need lapsed, kelle wannemad

On läinud külma hauda

Ja silma-wee sees ellawad,

Neil wotta abbiks jõuda:

Ra lesse süddant rõmusta

Ja wotta keiki armasta,

Kell' sinna ello annud.

Keif ma ja kohto wannemad,

Keif issad ja keif emmad,

Kes ial ma peäl ellawad

Ja lapsi kaswatawad

Neid nende mures jahhuta

Ja nende waewa õnnista

So auuks ja nende õnneks.

lass' Keisri Herra helde meet

Neil' ikka kaua jada,

Et Temma omma ello teel
Woiks rigi asjad seada
Reik nenda, kui sa armust tead;
Sa armastad jo aina head,
Siis kule meie palwed!

Ommad witsad pekswad kibbedaste.

Herra satis walla perremeeft foormaga linna ja praua andis kolm tappetud anne ka liggi, et nähha saaks, mis hinda sel aastal jälle on sada.

Mees läks foormaga minnema ja kui ta hea tüf maad olli eddasi jõudnud, leidis, et faks neist tappetud annedest ollid kadunud. Mis seäl olli tehha? Mis kadunud se kadunud! ja nenda läks temma omma foormaga ja ühhe annega linna, panni foormat mahha ja müüs selle ühhe anne 30 foppika eest ärra. Linnast taggasi tulles, kulas temma terrawaste järrele, kas fegi need faks anne olli leidnud. Immelikkul wiisil sai tem-

ma arro, et üks kehwa lest naene neid te peält leidnud ja ka jubba, omma wie lapselga, ärra sõnud. Mees läks kohhe senna, faggistas ja wintsutas naest ja tahtis, igga anne eest üks rubla hõbbe. Naesel agga ei olnud mitte fakte foppikat, weel wähhem faks rubla. Mees ei annud järrele, siddus naese finni ja wiis moisa, ja ei holind naese palwest egga laste nutmisest ühtegi. —

Moisa tulles, astus mees Herra ette, ja rakis luggo üles, fuida annedega olnud, fuida temma neid fautanud ja naene neid sõnud ja et temma linnas feelmatta rubla tükkist olleks sanud. Panni ka ühhe rubla tükki laua peäle, tunnistusjeks, mis temma selle ühhe anne eest ütles sanud ollewad.

Minne petta saksa. Herra moistis kül, et mehhel kawwal meel olli ja temma agga tiggedusse fattedks, selle rubla anne eest maksis. Herra satis meest linnast todud asjo sisse kandma, pistis 2 rubla naese peosse, ja faksis mehhele ärra maksta. Nenda sai naene minnema. Herra agga ei moistnud naest mit-

te hukka, sest et naene, mõnni pennikoorm
maad moisast, need anned maantee peält leid-
nud. Olleks mees isse taggasi läinud, siis
olleks temma neid isse veel leidnud. Naene
leidis neid esmalt teise päwa hommiko, mit-
te werendi wersta seält, kus mees neid wa-
jak leidis.

Pärrast, kui asjad ollid sisse kantud ja
Herra mehhega arro piddas, tullid ka need
kolm anne ette. Herra küsis, kas temma
tõega rubla tükkist olleks sanud, woi olli se
agga poljas naese kiusaminne olnud. Mees
ei tohtinud ennam teisiti pöördä, löi wasto
rinda, ja ütles, et kui temmal 50 anne olleks
liggi olnud, olleks temma ka 50 rubla Her-
rale tonud. Nüüd tundis Herra, kui kaw-
wal temma olli ja piddas temmaga teist nõu.

Mõnne päwa pärrast laskis Praua 50 an-
ne tappa ja mümissesele puhastada. Ollid
keif walmis, kutsuti sesamma mees moisa
ja Herra ütles: „Rule, Hans! et sa pari
päwa eest wägga head kaupä leitsid, kus ig-
ga tappetud anne eest üks rubla hõbbe mak-

setakse, siin on jälle 50 anne ja ma lodan,
et sa mind siin jures mitte ei petta. Ennam
ma ei tahha, waid umbest ni paljo, kui sa selle
waese naese käest wõtsid.“

Mees teadis nüüd, et kui ta wähhem toob,
omma nahha peab jure andma, ja se olli
temmal veel armas, wõttis need 50 anne,
wiis linna, sai 15 rubla, panni 35 rubla
juurde ja wiis moisa. Herra laskis sedda
leske naest moisa tulla, seadis tedda mehhe
fõrwa seisma ja ütles: wata naene, se mees
rifus sind ja wõttis sinno käest kahhe anne
eest 2 rubla hõbbe, ja et ta omma nahka tah-
hab hoida, tõi ta minnule 50 anne eest 50
rubla. Minno foja hoidja kirjutab, et ta kei-
gist 15 rubla sanud ja on siis 35 rubla om-
mast taskust jure pannud, et omma õigust
wäggise sada. Need 15 rubla, mis temma
annede eest sanud, on minno ja need 35 rubla
mis minnust ülle jäwad, saad sinna ommale,
selle kaggistamise ja kaitmise eest, et tem-
ma sind moisa tõi: Noh, Hans, kas ma ol-
len õigust teinud, kas sa ei wõtnud selle naese

käest ennam, kui sa linnast said? „Jah,
Herra! mo ommad witsad pefswad mind.
Ma tannan teid selle hea õppetuse eest,
teine kord tahhan targem olla ja otse õigust
rääkida. Se nalli maksab ka middagi.“
Maene tannas ja läks koio. Mees tannas
ka ja olli parrandud feigeks ommaks ello ajaks
ja olli wimaks feige ausam mees waldas.

Mi kaua, kui ma-ilm on seisnud,
On furjus palju waewa teinud,
Mi kaua, kui ta seisab weel,
On raskeks koormaks tigue meel.

Üks helde südda, lahke meel,
Peab innimesse õigel teel:
Keik, süddant, meelt ja ello wiit
Mi kaua, kunni lahkeb siit!

Surno pea=lu.

Üks reisia, kes palju maad jalla läbbi
käis, juhtus ühe korra surno pea-lu ja fon-

tide peale kummistama. Sedda nähjes, ütles
temma: „Anna andeks, armas wanna wend!
et minno jalg koggematta waljuste sinno lude
wasto tõukas. Ma ei tunne sind küll mitte,
kes sa omma ello aial olled olnud, ehk mil
aial sa ma peäl olled ellanud; agga sinno
luud näitawad mulle, et sa üks minno sug-
gust ello hing olled olnud. On nüüd Jum-
mala ilmad sinno luud mulla põuest wälja
kiskunud, ehk ei olle need luud ialgi õnnis-
tud muldas hingunud? Tulle, mo wend! et
ma so laiale pillatud luud koggun ja neid
jälle meie omma põue, se on: mulda mattan.
Sinno ümber pirab keik ma-ilma illo ja au-
tuhhandete wiiside, himmude ja tahtmiste jär-
rele: keik aiawad pallawa werrega ma-ilma
au, rahha ja woõra Jummalale tenistust tag-
ga, agga sinno luid ei korrasta ükski. Saddy
aasta eest jooksid sinna ehk ka selle sure ma-
ilma mürrina sees ja pefsid tuult, kui ni mõn-
ni meie ajal. Sa ollid ehk üks rikkas, suur
ja auustud, ehk ollid ka alw sullane, orri ehk
kehwa mees. Üks wagga õiglane, ehk au-

ahne, suurde tahtmiste ja himmudega täidetud, narriline mees! Sa ollid ommal ajal laps, pärrast noormees, tuggew ja rammus. Siit, sinno silma aukude seest, paistsid üks kord ühhed terrawad armulissed, ehk sure wihhaga täidetud silmad wälja! Sa ollid ehk üks kohtomoistja, kelle eest tuhanded mütsi mahha tõmbasid, ehk ollid ka nisugune, kes ennast üllematte ette mani mahha piddi kummardama. Sa ollid ehk üks suur wäe ülem, kelle kässo peäle tuhanded püssid paukusid ja kus siis tuhanded langesid; ehk kelle kässo peäle linnade walli mürid mahha põrrutati, mis läbbi hirmus werre walla minne, risuminne ja surm ni ja ni mitmele tulli. Ehk ollid sinna ka muido üks alw karjamees, kes lomadega möda metsa kõndis, kellel saggedaste leiwa pudus olli. Ehk kandsid ka kuld feed omma kaelas ja autähti rindas. Müüd hingad siin rahho sees ja ei tea sest, mis on olnud ehk mis praego weel on. Nenda on keik innimesse ello siin ma-ilma peäl, wahhest sure au sees ja wahhest mad-

dalas ja põrmus; agga surmas ja tullemas ellus on keik ühhed. Mis mullast on, saab jälle mullaks. Ka minna saan sinno jure tul-la, sind näggema ja sinnuga iggaweste kofko jama. Hinga siis siin mulla põues, kus sind praego mattan, kunni wiimse üllestõusmisse päwani, kus keik sawad ülles ärratud, kül tülled siis ka wälja. Hinga rahho sees, et mitte ennam ühhe surrelikko jalg so wasto ei tõuka, Ehk teeb üks teine ka minnule pärrast sadda aastat seddasamma head, mis ma sinnule tänna teinud.

Armsad luggejad! nenda peaktime meie keik mõtlema ja teggema, kui furno luid näme ja neid mitte, kuidas parrako on sündinud, innimesse luid, ellajatte ludega ühtlasse, kato peäle pannema ja ärra müma, et agga omma rahha ahnust saaktime täita. Kauaks on meie ello? ja siiski unnustawad saggedaste keige targemad sedda ärra, mil ajal ja kuidas temma lahkuminne siit ilmast saab ollema, olgo temma usso ja ello seisus mis ial tahhes:

Ei moi ükski ette teada,
Mis on Jummal mõtnud seada
Temma ello korra sees,
Kas on surm ehk ello ees,

Ei moi ükski ette teada,
Kas ta võttab kauaks jada;
Kas ta homme ellab weel,
Ehk on ta jo surma teel!

Ei moi ükski ette teada,
Et ta saab weel modi heita
Enne, kui weel õhto jouab,
Enne surm ehk tedda nõuab.

Ei moi ükski ette teada,
Kas saab modist ülles tõusta;
Maggades ehk uinus ta
Jggaweste maggama!

Ei moi ükski ette teada,
Kui ta võttab jalga seada,
Et ta kõnniks siin ehk seal,
Ehk on surm ta jälge peal.

Ei moi ükski ette teada,
Kas saab omma tahtmist täita:
Jgga kord, kui hingab ta,
Tedda surm mõib surreta!

Mesilastest.

1859 aastane aeg, jättis kermade 1860,
mõnne mehhe kae tühjaks, issearranis neile,
kes süggise rohkest linno. puid järrele jätsid.
Sedda peab se, kes lindudest tahhab kasso
sada, hõlega tähhele pannema et, kui hea
viljalinne aeg on, siis on ka hea lindude aeg,
kus nemmad ka rohkem korjavad, kui keh-
wal ajal. Pärast 10mat Augusti ku pawa,
ei korja nemmad enam sureste warra, ja
kui se ka näitab nenda ollewad, siis ei olle
sest enam sada, kui se, mis isse ärra kullu-
tawad ja pawas ärra sõwad. Sawad nem-
mad agga walmis met ehk head maggusat
mee-wet, siis on nemmad wägga hoolsad,
sedda sisse kandma.

Linud siggiwad kuiwal aial saggedaste ennam ehk heitwad ennam perret, kui heal aial; agga sedda sunnib neid nalg teggema, mis nemmad kui ette ärra tundwad.

On kuiw kui olnud, siis ei pea perremees mitte paljo ja suurt hulka linno-puid armatsema, waid omma endist arro wähhendama, met esmalt ommale wõtma ja pärrast sedda essimest korda sullatud wahhade maggust wet, omma ellusse jädama lindudele söötma, enne, kui se happuks lähhab, siis sawad nemmad tuggewaks. Tuggewaks kutsutakse se pu, kellel rohkeste toito on, siis ei karda se külma egga soja ja heidab teise kewwade tuggewaste perret.

Ruidas linnud söta ja et se süggise parrem on, kui kewwade, selle polest ja ni mitme teise asja polest, on selle ramato „Põllomehhe ait“ sees kül õppetud ja kes selle järrele teeb, mis seal sees seisab, ei sa temma sedda mitte kohjatsema. Agga parrafo! Kes sudab sedda ramatut osta, se maksab jo 25 kopikat, se on tallomehhele paljo, ja mis tem-

male temma ello aia kohta, ja ka weel laste lastele kassuks olleks, monni hea sadda rubla kasso sadaks. Enneminne panneb monni mees kumne ramato hinda, ühhe forraga kõrtso letti peäle, kiitleb ja uhkleb seal ja koddos seisab tõ, ellomaia murre ja hole kandminne. Monni armab wist, kui temmal se ramat on, siis ei olle temmal ennam tarwis messilaste järrele wadata, sest neil on jo firri ees, mis järrele nemmad peawad teggema; perremees isse ei tahha ehk ei moista feif luggeda, ja se wiimne on feigist feige rumalam. Kus tallopoeg omma tarkussaga lähhab, se on se wiimne troosti sanna.

1859 aastal süggise olli, et teise perremehhel 18 linno-puud ja teisel 6 puud talweks jäid. Selle essimesse perremehhel ollid Meio kuus 1860 weel 7 puud ellus ja wägga nõdrad, ja selle teisel ollid feif 6 puud alles ellus, tuggewad ja priksed ja 3 puud neist, ollid jubba Meio ku 30mal päwal, igga üks perre heitnud. Menda olli selle päwani ahne mees 11 puud kautanud ja teine 3 rohkemaks

sanud, ja on nãhha, et keif 6 puud, iggaũks
3 perret andwad, sest et temma keif nenda
olli teinud, fuida se ramat tedda õppetab.

Nenda wõiksin ma mitto sadda wigga üles
luggeda, mis mo omma film on nãinud, agga
ruum on wãgga nap. Sedda keige suremat
kahjo teeb, tallo rahwa seas, se hãbbematta
ebbausk, mis neid saggedaste usna paljaks
rifub; agga kellest surem hulk lahti ei lasse.

Arka üles, kes sa maggad

Ebba-usso koorma al!

Miks sa temma veãle taggad?

Waimus on jo Jummalal:

Sulle anda, sinnult wõtta,

Temma jure palwes tõtta!

Jãtta furjust, nõua head,

Siis so kãssi hãsti kãib,

Kui sa ebba-usko pead,

Mis se sulle anda woib!

Se jo wiib, oh usso mind,

Iggaweste hukka sind!!

Rahhuta meel.

Ynnimenne! sinno suggo,

Polle keige loma seast,

Mitte rahhul, fui so luggo

Nenda ei kãi õige heast:

Itka sa kũl tahhad sada,

Agga õhti ärra anda.

Ei so tahtmist ükski tãida,

Kui sa saad, siis tahhad weel,

Rahho-meelt ei sa nãita,

Ahnest libbab sinno keel;

Silmad neelwad emalt jo:

„Tulle meile, mulle to!“ —

Taewa kõrgus, Ma laius,

Kui ka merre süggawus,

Nelaks sinno ahnus, maius;

Sest keif nende warrandus,

Weel ei tãidaks sinno tahtmist,

Armastaksid seãl weel petmist.

Sul on Ma, mis wilja kannab

Millal tãnnad selle eest,

Merri on, mis laewo kannab,
Kallo saad ka temma weest:
Lojast anti, sedda tääd,
Sitkeks, ahneks siiski jääd!

Wannad sannad on wanna hõbbe.

Omme tenitud leiwal on saia maggo.

Paljo innimesi ellawad ma peal, kes so-
wima ja tahtma esimesesed meistrid on.
„Kui se ja se ärra surreks ja minna temma
warrast ni ja ni paljo pärriks, waat, se olleks
assi!“ Nenda on nende õhkamine õhto ja
hommiko. Nemmad ehhitawad igga pä su-
red ja illusad lossid pilwede peale, agga ei
wõi ial nende sees ellada; sest se on walle:
maggaja kassi suhho hirid ei jookse. Kes so-
wimisest tahhab ellada, peab sowides sur-
rema, ehk: mis isse rüppe kukub, se isse
rüppest hüppab.

Surreb agga sul mõnni rikkas onno wõi

täddi, ja jättab omma suurt kuffurt sinno
luggeda, noh, siis wõtta wasto ja tänna
Jummalat; agga minna pean sest wannast
sannast kinni: „omma tenitud leib on
maggu“ — muidogi õigusse kombel ja
palle higgsi sees! Mis sul lendus tulles, se
lendus jälle lähhab, ehk kül mitte igga kord,
siis ommeiti mitto kord. On jubba küllalt
nähtud, kuidas sured warrandussed surnuks
lõdi ja rikkast pärrandussest eunam üle ei
jäänud, kui üht sandikotti osta. Mis inni-
menne omma töö ja waewaga on teninud, sed-
da mõistab temma kofko hoida ja armsaks
pidada; agga mis tal nenda tulest rüppe
langeb, ei panne ta sureks asjaks; kuidas tul-
leb, nenda lähhab. Mil on innimenne põ-
rasem ja halbim, kui siis, kui temmal keif
fergelt ja ilma waewata kätte tulles? Töö ja
waewa te on kül pikkem, agga hopis julgem
ja pärrast tassasem kätä. Rahha leidmisse,
warrapärrimisse ja mõnne mu hõlpsa hüp-
pamisse läbbi rikkaks sada: sedda mõistab
jo igga narrilane. Losiwõtmisse ja mõnne mu

sellesarnatse õnne ratta weremisse lābbi rif-
fust tagga aiada, on sulla narri tõ, tahhab
kül rahha, agga ei anna rahha, ehk annab
tuhhande seast ühhele, ja sellelgi tihti õnne-
tusfeks. Wanna „Punnapart“, sedda peab
ütlemä, se olli kirjo peaga mees! Kui temma
wallitsusse aial mõnned Prantsussed temma
ette tullid ja pallusid, et lotteri ehk losimān-
gimisse lubba pididi andma, — kas teate, mis
Napoleon wastas? „Igga innimesel, ütles
temma, on ommad maksud maksta, agga
narridel polle weel mitte. Olgo lotteri-
māng nende maks, mis muidogi keige ras-
kem saab ollema.“ Nenda ütles Napoleon,
ja tal olli māgga õigus. — Sepārrast, kui
Jummalalt õnne pallud, siis ārra pallu mit-
te, et saiapullid ja fuldpenningid taewast pea-
wad saddama. Se ei to sülle mitte kasso;
agga pallu kallist terwist ja et Jummal so
werrewaewa wõttaks õnnistada, ja mis sa
nenda isse tenides ossaks saad, sülle hoida.
Kuffub mõnne teisel foggematta pārrandus
rūppe, kus ta mingisuggust waewa polle nāi-

nud: ārra olle mitte kadde! Ei olle keif fuld,
mis hiilgab; ei olle keifil rahho, kes raswa-
sed on. On so kuffur ka pissuke, murretse
agga selle eest, et kurrat mõnda üllekohto kop-
pikut teiste wahhele ei pista! Need tungiwad
kufrust wälja, jātwad su lahti ja teised jookse-
wad ka takka jārrale. Sepārrast panne tahhe-
le: Wõerad weised ei seisa meie kar-
jas. „Üllekohhus ei seisa kottis —
Agga omma tenitud leib on maggus.“

„Sead sõbrad hādāda sees, on kui sulled
tule kās.“

Jälle üks kallis wanna sanna ja selge, nago
wanna hōbbe. Kes nenda pealtse faudo selle
wanna sanna peale watab, wōib kül pea mōt-
telda: üsna hul! Ta pōraks parrem ümber
ja ütles: Hea sõbber hādāda sees, kalub nago
tinna wees.“ Jah, agga wōtta nāppust! Hāid
sōbro ja wanna Kadrina rublasid polle en-
nam paljo leida. Enne olli meie wannemat-
tel wāhhem sōbro, agga need ollid truid ja

head; nüüd on neid hopis ennam, ja igga fard, kui pead pallawad on, tullemad ued sõbrad wannade jure; agga nemmad on ennamist kui sulled tule käes. Senni kui sa head nõu tead, amwitada ja anda mõid, on sul sõbro nago liwa merre äres. Iggamees on lahke, hea, surmani tru ja annaks ihho ja hinge sinno sõbrusse eest; agga kas se tõssi on? Ota senni! Tulle esmalt hädäda sisse, küssi middagi nende käest, säh! siis tulles warssi wälja, et tinnatud wass mitte selge hõbbe ei olle: „Head sõbrad hädäda sees, on kui sulled tule käes“ — lähwad keif laiali! Keif kahhetsewad, wabbandawad, öeruwad käsfi, ööldes: „kül tahhaks, agga ei wõi amwitada.“ Meedsammad, kes sulle häil päiwil sadäda fard on tunnistanud, et nad sinno eest tullesse hüppaksid, ei tõsta nüüd mitte kät egga jalga sinno abbiks. Sedda on ärakaddunud poeg ja mitto tuhhat teisi ka, wägga kibbedaste maitsta sanud! Sähhardused sõbrad on nago ussid kaapsa peal: senni kui süa on, jäwad truiks; kui paljas,

lähwad omma teed. Olle julge, nemmad ei lähhä muiale, kui senna, kust wõtta on; sest anda — sedda sanna nende keles ei olle. Sedda ollen ello sees mitto farda, agga isseärnanis üks fard üsna kappoga katsuda sanud. Mul olli ka üks sähhardune sõbber, kes igga sanna ja kirjaga ennast „sinno wanna ja tru sõbber“ nimmetas. Ta olleks mind fard pissufese sõrmega kimbatussest peästa wõinud, agga walle! Ta nikkutas öllasid, ütles: ei wõi parrata! Zeine wöeras innimenne teggi sedda ilma minno palweta, ja ma tundsid ärra: „Head sõbrad hädäda sees, on kui sulled tule käes.“ Ölled sa neist fard lahti sanud, siis kurbasta ennast nisamma wähhä, kui — kirbudest ja täiedest lahti sada. — On agga walle sõbrad, nago sulled tule käes, siis on üks tõssine sõbber, nago kuld tulles sees. Pea tedda kalliks ja olle temma wasto nisamma. Nago keif asjad, nenda ka hea sõbber, on selge Jummalane; agga teised tullemad sulle, nago tulega pihho silma. Tuul toob ja wiib neid. —

Ma ei wõi, armas suggeja wend, ka sulle
parremat sowida, kui üht sõbra, mis mitte
ei olle, nago sulg tule kâes, maid nago kuld
tulle sees!

„Kuffel polle kurre jalgo tarwis, muido
olleksid nad temmal kaswanud.“ —

Ja muidogi! kui kuffele kurre jalgo tar-
wis olleks, polleks loja neid temmale mitte
feelnud; agga se wanna sanna peab weel
nattuke ennam tâhhendama. Se sanna sün-
dis sel aial ilmale, kui innimeste seas weel
sedda pahha ahwi tõbbe ei olnud, et igga-
mees ommast seisussest ja rietest wälja tif-
kus, nago rummal kalla weest. Sel aial ei
püüd nud rahwas weel muialt leikada, kui
üksi sealt, kuhho nad ollid külwanud. Sel
aial maksis weel se kuldne laulo sanna: „Te
tõdd ja passu Jummalat.“ Niüd on mitto
asja kül wäljaspidi parremaks lainud, agga
mitto seestpidi pahhemaks. — Kui sel aial
mõnni asjo tagga nõudis, mis temmale ei

kõlbanud, ütlesid teised warsi: „Kuffel polle
kurre jalgo tarwis!“ ja mees pöras õige tee
peale jälle taggasi. Ot sis mõnni rahhaauko
ja õnnemaad, et hõlpsaste õnsaks ja ilma
lusfikata kõhho täis sada: jälle ütles rahwas
seddasamma ehk sellesarnast, ja se aitas. Kui-
da on luggu meie päiwil? Paljo kuffesi
nõudwad kurre jalgo, ja kui nad on kätte sa-
nud, ei mõista nende peal kâia, kommista-
wad nago karjapoisi kimbade pealt ja lan-
gewad mitto ni, et ennam üllesse ei sa.
Mitto mõtlewad, et Eesti rahwa õn on pitka
püksi, nofkaga mütsi, saksakele, satterkue ehk
wiksitud sabaste sees; kui need on kâes, siis
on keif kâes. Walle! kurre jallad ei te kuffe
kurreks. Jääd sa mõistuste ja süddame po-
lest wannaks, mis so laenatud wou sulled
siis aitwad? Kes sind sellepärrast sureks meh-
heks peab, kui sinna kimbade peal pitk ol-
led? Mida kõrgemast sa kuffud, sedda en-
nam haiget saad. Ehk arwad sa rummala
Sakslase ennam wäärt ollewad, kui rum-
mala Gestlase? laula parrem:

„Keif rühhi mõtte taggane

Ja minne omma teed;

„Eest Jummalale anname

Müüd hõnaks süddamed.“

Tõeste, se olleks kümmeFord parrem, kui furre jalgo ja kulli sabba tagga aiada. Kui se sanna tõeste tõssi on, et rie meest ei rikku, kuidas siis must kuub sedda mõib teha? Kas teate, üksige assi ei te linnule suremat kahjo, kui se, kui ta kõrgemale lendab, kui tiwad kandwad. Sa ütled: „sedda ta ei sa jo tehtud!“ No jah, seddasamina ütlen minna ka, ja muud middagi. — Agga kas siis keif need, kannel meie rahwa seast ennam eht musta kuba egga kessamütsi ei olle, peawad ommad teised rided ärrapõlletama ja jälle endist modi teggema? Kas Eesti südda mu kae al ei wõi tuffsuda, kui ükski musta kae al? Minne metsa! millal ma sedda ütlesin? Minno wanna sanna ei tähhenda muud, kui sedda: Jggamees olgo sellega rahhul, mis Jummal temmale annud ja ellago seal, kuhho Jummal tedda pannud. „Bereja kiwwil ei

kaswa sammalt peale.“ Olgo meie rided fuida on, rahhulinne meel jägo süddamesse. Ruf ärgo olgo furre peale kadde ja furg kufke peale mitte uhke, siis wõiwad mollemad, kui loja lodud lomad, teine teise kõrwas rahho sees ellada. — Näed sa siis omma liggimest tühje asjo tagga nõudwad, noh, siis üle ommast kohhast ka: „Kuffel polle furre jalgo tarwis.“ On ta mõistlik ja wõttab sinno nõu, siis on hea; kui mitte, siis olled sinna ilmasüta, kui tal kahjo tulleb. Menda jägo meie wahhel.

— n. — r. — n.

Kõnne jätkud.

Abbi otsia.

Pimme õ olli kää ja wihma saddas. Seal tulleb üks tundmatta mees tohtre jure ja palub: „Kulla tohtre herra, minno abbikasa on surremas haige, tõttage ni rutto kui ial wõite,

temmale appi, minna tassun Zeie waewa!"
Tohter urrises isseenneseš, sest senna olli „3
pennikoormat maad;" agga mis tehha. Ta
lasseb hobbused ettepanna, istub wõera meh-
hega pritska ja — las' kãia! Mattuke maad
enne sedda nimmetud paika pallub wõeras
wanfrest wälja ja lähhab ülle krahwi wõs-
fasse. Tohter otab, hüab, — ei tulle meest
ennam taggasi. Ta kulab küllas järrele,
ükski ei polle haige egga tarwita arsti. Wih-
mase ilmaga tuld süllitades sõidab ta jälle
taggasi. Mis narri temp se olli, ei mõist-
nud tohter egga fegi mu. — Agga nåddala
pärrast tulli tohtreile firri: „Ma tannan Zeid
abbi eest! Mul olli sel õhtul rut tagga eddasi
sada, taskud ollid tühjad, ei teadnud nõu
egga abbi, sepärrast mõtlešin: arst ikka ai-
tab, ja aitas ka. Olge tuhhandeks terve!"

Enne ja nüüd.

Enne teggid lapsed wannematte tahtmist
— nüüd tewad wannemad laste tahtmist. —

Enne õppetas issa poega ja emma tüttart —
nüüd õppetab poeg issa ja tüttar emmat.
Enne olli kanna targem kui munna — nüüd
on munna targem kui kanna. Enne olli se
seäduš: „Halli pea eest pead sa üllesse tõus-
ma" — nüüd on se pruuk: halpea anna
udduhabbemele rumi! Enne olli se wiis, et
poeg pallus: „Issa, lubba mind tanna kü-
lasse minna!" — nüüd peab issa palluma:
„Poeg, lubba mind tanna firriko!" Enne
Noa aial katsid poiad omma wäsinud issa
finni — nüüd korristawad issad omma joob-
nud poege kõrtsi laua alt ja maanteekravist
üllesse. Noh, mailm lähhab ikka wannemaks,
targemaks ja — — parremaks. (???)

Weider wodi.

Ühhe aurolaewa peal olli palju reisfai-
d kous ja nende seas ka üks soomlane. Kol-
mandamal õhtul astub ta kipse ette ja küs-
sib: „Kuulge, üttelge mulle kus ma tulles-
se pean maggama? Ripper: „Kus Zeie siis

need faks ööd enne maggasite?" Reisia:
„Need faks ööd maggasin ma ühhe haige
mehhe peal, agga se on tänna parremaks sa-
nud ja ei tahha nüüd ennam mulle padjaks
olla.“

S u l g.

Ühhel suurt suggu Prantsusel olli minnema
fewwade sulg ja förwad finni. Ühhel öhtul
olli ta ühhe krahwi jures wöerussel ja istus
temma förwas laual. „Mis Teie proua teeb?
„küsis krahw. „Olge terwe küssimast, was-
tas wöeras; se rist on mul jubba mõnda aega
kaela peal ja kardan, et temmast ennam lahti
ei sa. Kõl ollen temmaga keif tembud ärra
katsunud, ei aita middagit, kuid pean kanna-
tama. Agga kül ma iggatsen temmast lahti
sada! Ühhe keif iggalisse terwe innimessele
on nisuggune rist hirmus raske.“ — Keif
wöerad naersid; sest wöeras olli arwanud, et
krahw temma sullust räfis.
